

Γαμήλια συμπλοκή, πρωτοχρονιάτικα

Tα πεζέματα κοντά στον ποταμό Οφρό, το βόρειο σύνορο του χωριού Μάμπαρι, θα τρέπετε να ξεπέξψουν οι Φιλιώτες από τα ζώα τους. Οι Μαμπαρίτες, καβάλα στα μουλάρια τους, περιμένανε τη Φιλιώτισσα νύφη. Απάνω στη μούλα του καμαρωτός κοιτούσε σαν το γεράκι ο γαμπρός. Σαν γιαταγάνι το μαυριδέρο του μουστάκι φοβερίζει βαρβάτο τον αγέρα. Η χωρίστρα με το κατσαρό μαλλί, που άφηνε μια φουντά στραφερή στο λιοκαμένο μέτωπο, πρόδινε αδημονία. Τα χέρια σφίγγανε τα γκέμια κι είχαν ερωτικό παλμό: το λουρί μύριζε κορμί θηλυκό. Και 'κενό το μάτι ξάστραφτε κι ακόντιζε τον χρυσαφένιο αγέρα.

-Κατεβείτε αυτού, άνθρωποι, λέει ο Φιλιώτης ιερέας στη συνοδεία του.

—Δεν κατεβαίνουμε, γέροντα, απαντά ένα γεροδεμένο παλληκάρι, που κρατούσε ψηλό καλάμι με δίχρωμο μαντήλι ψηλά δεμένο.

-Μα είναι έθιμο να σεβόμαστε τα χώματα του γαμπρού, εξηγήστε με το γλυκό σαν βράδυ αυγούστιακο ύφος του.

-Και να πάμε πεζοί ένα μίλι δικό μας; Νύφη τους δίνουμε με πρωτάκουστη προίκα, τους άπαντα ένας μεσόκοπος που στο καλάμι του ανέμιζε κόκκινο μαντήλι.

-Έγω θα κατέβω από το ζώο. Σέβομαι την παράδοση. Έτσι τα βρήκα, έτσι θα τα παραδώσω, λέει ο ιερέας.

-Τότε μείνε ξοπίσω με τη νύφη, λέει το γεροδεμένο παλληκάρι με το δίχρωμο μαντήλι - ασπρο-γαλανό- στο καλάμι.

Μπήκαν μπροστά οι νέοι με το αχτιδόζόλι βλέμμα. Ο εγωισμός μ' ένα κόκκινο σύννεφο χόρευ μπροστά στα μάτια τους. Ήρωτος ερχόταν στο μουλάρι του το γεροδεμένο παλληκάρι με το δίχρωμο μαντήλι.

χαίρια.

-Θα ξηγηθώ πρώτος, είπε ο γαμπρός, και χτύπησε στα πλευρά τη μούλα.

Προχώρησε και στάθηκε πλάι στο γεροδεμένο παλληκάρι από τη Φιλιά.

-Γιατί δεν πεζεύεις, φύλε μου; ρωτά κοφτά σαν το χτυπήμα του τσεκουριού, ο γαμπρός.

-Γιατί δεν το νομίζουμε σωστό να πάμε εμείς με τα πόδια κι εσείς καβάλα, τ' απαντά.

-Τότε θα σε στείλω με το ζόρι, του λέει ο γαμπρός και τον χτυπά με μια γερή γροθιά στον ώμο.

Το παλληκάρι κουνήθηκε, μα δεν έπεσε.

Τούτο ήταν το σύνθημα για τη συμπλοκή. Οι Φιλιώτες ορμήσανε πάνω στους Μαμπαρίτες. Τα μουλάρια ξιπαστήκαν. Κορνιαχτός σηκώθηκε. Μουγγαντήρα και φωνές πληγώσανε τον τόπο.

Σε λίγο οι Μαμπαρίτες υποχωρήσανε και τραβήξανε γρήγορα για το χωριό. Στον τόπο μείνανε πέντε πληγωμένοι που τους περιμάζεψε ο Φιλιώτης ιερέας και τα πεθερικά.

Κι η φιλιώτικη λεβεντιά, καμαρωτή στα μουλάρια και τα γαϊδούρια με τα καλάμια και τα μαντήλια πολύχρωμα σαν μεσαιωνικά φλάμπουρα προχωρεί στην ολόσια στράτα προς το χωριό. Αριστερά η ποταμοσιά ανάδινε τη δρόσο της. Δεξιά τα λίγα περιβόλια και τα δέντρα υποδέχονταν τα πεινά. Χάσανε όλα το ύψος του μετώπου.

Ένα νικητήριο γεράκι αίστραφτε το μάτι του μες στη σπήλια του κάθε Φιλιώτη καβαλλάρη. Νικήσανε την ταπεινωτική παράδοση. Περνούν τα ξένα χώματα καβάλλα στο θρίαμβό τους.

Στο μεταξύ έφεραν οι πρώτοι της υποχώρησης στο έμπατο του χωριού. Είχανε κιό-

το νέο μαθεύτηκε στην πλατεία με τα καφενεία. Οι νέοι σήκωθηκαν στο ποδάρι. Το αίμα τους άναψε σαν τα σύννεφα στη δύση. Ένας βαρύς κόκκινος ίσιος δίπλωσε στα μέτωπά τους. Τα μελίγγια τους χτυπούσαν -χτυπούσαν σα να' θελε η άρμη τους να πεταχτεί έξω και να κοκκινήσει τον γύρω αγέρα.

Υπήρξαν και οι γεροντότεροι, με τη σύνεση γι' αντήλιο. Δειλά στην αρχή είχαν προτείνει να σταλούν δυο-τρεις με τον ιερέα του Άγιο Γιώργη του Σπόρου να ξηγηθούν με τους Φιλιώτες. Μα η διμήση των τελευταίων που φτάσανε από το έμπατο του χωριού άναψε και τους γέρους. Στον καιρό τους δεν είχαν συμβεί τέτοια καμώματα. Άλλως θα χύνανε αίμα να πάρουν την τιμή του χώματός τους.

Βγήκε μια ομάδα με χοντρές ματσούκες. Ήταν τα πρωτοπαλλήκαρα του χωριού. Στα ζωνάρια τους ήταν χωμένα τα δίκοπα μαχαίρια. Κι είχαν τη νιότη και την αιψιθιμιά κόκκινο γαρύφαλλο στ' αρτί. Το φιδωτό τους κατάμαυρο μουστάκι είχε ένα έχεωρο γόγηρο πάνω στο σταράτο μα ελαιφρά ερυθρό πρόσωπο.

Η ομάδα έστριψε την πρώτη γωνιά και χάθηκε στο στενό. Αντίκρι δύο βήματα πο έχω από τ' αλώνια φαινόνταν η καβαλλάρια των Φιλιωτών με τ' ανεμισμένα τους πολύχρωμα μαντήλια στα ψηλά καλάμια. Τα μαμπαρίτικα παλληκαρία σφίξανε τα μαχαίρια, φύσησαν τις φούχτες και κράτησαν σφιχτά τις ματσούκες. Κι υστέρα, χωρίς κανένα πρόσταγμα, δρασκέλισαν τον ανώμαλο δρόμο, φτάσανε στο τελευταίο σπίτι και με γι-

κάρια κυλιόντουσαν στο χώμα. Φωνές κι αγκομαχητά μαχαιρώνανε τον αγέρα. Οι ματσούκες χτυπούσαν αλύπτητα. Κι υστέρα άρχισαν βροχή οι πετρές. Γύρω από τα δώματα, τ' αλώνια, τους όχτους.

-Τα παιδαρέλια χτυπάνε, λέει ένας Μαμπαρίτης. Ζήτω!

Μα οι Φιλιώτες βρήκαν σε λίγο τον εισόδο τους. Ο αγώνας πήρε τώρα μεγαλείο. Παλεύανε στα μαρμαρένια αλώνια.

-Πίσω στο χωριό, ξαφνικά ακούγεται μια φωνή.

Οι Μαμπαρίτες παραλύσανε. Ένα κύμα φόβος χύθηκε μες στις τάξεις τους. Το γαρύφαλλο της παλληκαρίας έγυρε στο κοτσάνι του χτυπημένο από χοντρό χαλάζι.

Βρήκαν τον καιρό τους οι Φιλιώτες να επιτεθούν με καινούριο νεύρο.

Οι Μαμπαρίτες υπόχωρούσαν προς το χωριό. Μίτικαν πια από στενό πού οδήγια προς την πλατεία. Η ήπτα πρόβαλλε μ' ένα χλωμό πρόσωπο μπροστά στα μάτια τους.

Μα ξαφνικά κοντά στην ξώπορτα του Φίλιππα ακούστηκε μια αναπάντεχη φωνή.

λας τα σημάδια της ήπτας. Οι χωριανοί των πρώτων σπιτιών κοιτούσαν με ανησυχία.

-Πλακώσανε οι Φιλιώτες, φωνάζει ένας από την ομάδα της υποχώρησης.

-Χωρίς τη νύφη; ρωτά μια χήρα χοντροκόκαλη με τρίχες στα μάγουλα.

-Με τη νύφη. Μα θα προσπέσει ο γαμπρός;

-Τι πάνε να πουν τούτα;

-Ερχονται καβάλλα. Εμείς πεζούρια και χτυπημένοι.

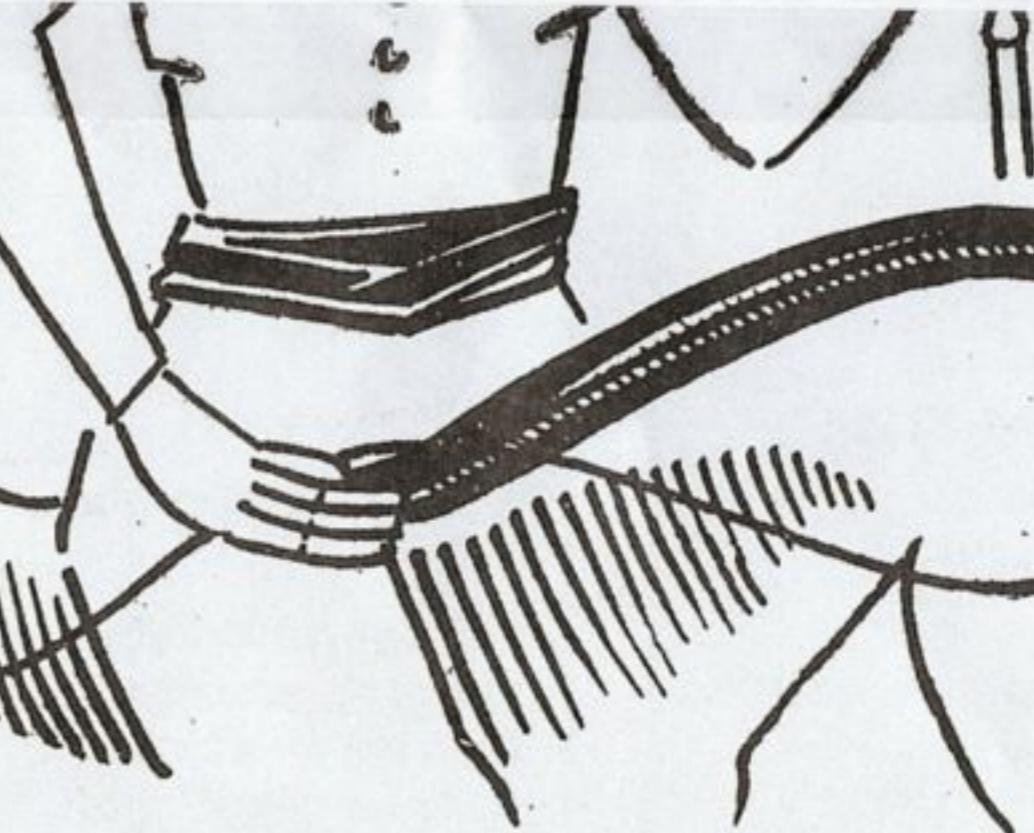
-Τότε να προστατέψουμε το χωριό. Φτάνει το ρεζλίκι στα σύνορα. Να μπουν ολόσια και στο χωριό;

ουχαητά ορμήσανε στους πρώτους καβαλλάρηδες.

-Στα πόδια των μουλαριών, φωνάζει ένας.

Οι Μαμπαρίτες χτύπησαν τα μουλάρια. Και τότε έγινε ο μεγάλος σαματάς.

Τα μουλάρια κλωτσούσαν. Παλλη-

φέρει κάποια χαρούμενα μηνύματα.

Εσίγησεν, άραγε, η "μάντις ελέα" ή τα πυρακτωμένα κάρβουνα έσβησαν:

Τα πρωτοχρονιάτικα δώρα δίδονται κατά κάνονα εις την Κύπρον το πρώι της Πρωτοχρονιάς. Και εις το χαριτωμένο νησί, που ο ρυθμός της ζωής του κανονίζεται απάνω σε ρύμες, σε στίχους λέγεται από όλους η καλημέρα της Πρωτοχρονιάς.

Καλημέρα και τα Φώτα
Και την πλουλουστρίναν πρώτα.

Είναι από τις φραγκικες λέξεις που αφήκεν στην Κύπρον η Φραγκοκρατία. Πουλουστρίνα (εις την Λεμεσόν πλουμιστέρα) είναι το πρωτοχρονιάτικο δώρο. Από το γαλλικό POUR ESTERNNES POUR ETRENNES. Μερικές λέξεις και μερικά σημάδια, πόνον μας ενθυμίζουν, τριών αιώνων πλούτη και δόξες. Οι παλιές πουλουστρίνες των ρηγών και των ρηγιστών, που τα πλούτη των κατέπληγαν άλλωστε όλον τον γνώστον κόσμον, ποιος ξέρει σε πια έρεπτα και χαλάσματα είναι θαμένες, σε ποιων Σουλτάνων θησαυρούς ευρίσκονται, σε ποια κυκλοφορούν χαρέμια.

Από τα ρηγάδια αυτά, δεχθείτε, κυρίες μου και κύριοι, το σημείωμά μου αυτό, ως μίαν φτωχήν και άστομην πουλουστρίναν μου σε σας. Θα της δώσει αξίαν η δική σας προσοχή και το δικόν σας ενδιαφέρον. Έτοι αποκτά αξίαν έναν φτωχό και φεύγοντα διαμάντι απάνω σε μιαν βασιλίσσαν, αρχόντισσαν, χρυσής μηλιάς κλωνάρι που'χει τον τραχύλον λευκόν σα